

Emlékezés Kass János grafikusművészre

A magyar művészettörténetnek kevés olyan jelentős alkotója van, aki oly közel került a muzsikához, mint a közelmúltban elhunyt *Kass János*. Ha nem is ismerték őt személyesen a kisdíákok, s tán még tanáraik sem, azért valamennyien találkoztak és találkozhatnak a grafikusművész munkáival, hiszen számos tankönyv, kotta címlapját vagy illusztrációit alkotta meg hosszú pályafutása alatt. Egy nagy stílusművész játékos képvilága a derűt sugárzó vizuális élménnyel ajándékozott meg minket ezekben a főként fiataloknak szóló kiadványokban. Teljes jegyzéket aligha adhatunk itt, ezért csak néhány példát említünk meg.

Egyik legismertebb ciklusa a Balázs Béla misztériumjátékához, vagyis Bartók Béla *A kékszakállú herceg vára* című operájához szöveggényvéhez készült szuggesztív illusztrációkat tartalmazza.

A közvetlenül Kodály műveihez kapcsolódó Kass alkotások sorát az 1977. márciusában megjelent *Psalmus Hungaricus* illusztrációk nyitották meg. Kevés eszközzel is sokat mondó, drámai tömörségű rajzok. A Breuer János előszavával, kottarészleteket hasonmásban bemutató kötet Kass János rajzai révén igazi művészeti album lett. A Zene-műkiadó által jegyzett könyv rajzainak tizennégy darab-ból álló eredeti sorozata a kecskeméti Kodály Intézet tulajdona. Az e sorozat kiállításához adott vallomásos bevezető a művész kézírásával örökítette meg, hogy a Kodály kantáta milyen mély, életre szóló élménye volt a kórusban éneklő gyermek-nek. Kass János maga is idézte e gondolatokat 2007. december 16-án a kecskeméti *Psalmus Hungaricus* emlékmű felavatásakor. (Ld. a *Hírek* 2008/1 számában.) A rajzokról sokszorosított eljárással korlátozott számban az alkotó eredeti kézjeggyével hitelesített nyomatok készültek, így sokaknak szerezhettek örömet.

Az 1977-es album könyvbemutatója alkalmából a dedikáció mellé hasonló stílusú rajzokat rögtönzött a művész. E sorok írója szívesen adja itt közre a saját példányába került, eredetileg zöld tintával készült rajzot, a könyv egyik illusztrációjának variánsát. A virtuóz, látszólag könnyűkező, de valójában a vizuális alkotást is szellemi feladatként megéllő, fejben megtervező művész műhelyébe tekinthetünk be általa.

Egészen más stílust választott Kass János a *Háry János* szöveggönyvének kottapéldás kiadásához. Ezt is a Zeneműkiadó adta ki, Eöszte László kísérő tanulmányával, 1982-ben. Sajátos népművészeti hatást mutató stilizáltsággal jelennek meg a darab szereplői, jelenetei. A metszet-sorozatból bekeretezhető nyomatok is készültek.

A tankönyvekhez és kottákhoz készített rajzainak vonalas, némiképp naiv, gyermekrajzokra hajazó stílusát választotta Kass János, amikor a Nemzetközi Kodály Társaság (IKS) felkérésre, szíveségből, címlapot rajzolt a Kodály kórusműveket bemutató tizenegy tanulmányt tartalmazó *Óda a muzsikához* című kötethez. Az angol nyelvű kiadvány címlap-rajzát választottuk a művész stílusjátékának bemutatására.

A mindent tudó toll, ceruza, karcoló-tű és minden más eszköz kihullott a mester kezéből, a műterem ajtaja bezárult az örökkévalóságba távozott művész mögött. De itt maradtak velünk, s az utánunk következőknek is alkotásai, egy hallatlanul sokszínű, gazdag életmű.

Ittzés Mihály

